

Östgötaspel

Östergötlands Spelmansförbund
www.ostgotaspel.se

Styrelsens ordförande:
Isabell Svärdmalm
ordforande@ostgotaspel.se

Nr 3, sept 2018
årgång 18

Ansvarig utgivare:
Isabell Svärdmalm

Redaktion: Barbro Wijma
redaktor@ostgotaspel.se
Håkan Wasén

Spel på Ethnolägret. Foto Peter Ahlbom

Innehåll

Ordförandes hälsning 2
ÖSF NYTT 2

RAPPORTER

Ethnolägret 2-3
Klevenstämman 3
Ekebybornastämman 3
Slakastämman 4
Östra Rydsdagen 4
Långrådna konsert 4-5

BOK

”Singing in the brain” 5

NUMRETS LÅTAR

6

ANNONSER

Linköpingsstämman 7
Bauerstämman 7
Markarydsstämman 7
ÖSF:s Knytkalas 7

Kalendarium 8

Recension: Nina Perez Vägen jag vandrat 8

STYRELSE FÖR ÖSTERGÖTLANDS SPELMANSFÖRBUND

Ordförande: Isabell Svärdmalm, tel.011-319876, 0730-541193, ordforande@ostgotaspel.se

Sekreterare: Lisa Hellsten Reuber, tel. 0725-757 252 sekreterare@ostgotaspel.se

Kassör: Mats Ekman, tel. 013-152336, kassor@ostgotaspel.se

Ledamöter: Barbro Wijma, Stefan Öberg

Suppleanter: Staffan Lensell, Tyra Lundberg.

ÖVRIGA FUNKTIONÄRER bl.a.:

Spelledare: Isabell Svärdmalm, 011-319876, spelledare@ostgotaspel.se

Medlemsärenden: Ingrid Ährlin, tel 0707-740665, medlem@ostgotaspel.se

Arkiv, notbibliotek, försäljning: Hans Norberg, tel. 013-52536, hansnobe@hotmail.com

Hemsidesansvarig: Staffan Lensell, webb@ostgotaspel.se

Ordförandes hälsning

Hej alla ÖSF-Medlemmar!

September är här, med både sensommar och höstkänsla!

Sommaren blev varm och riktigt svettig... Höjdpunkten för min egen spelsommar blev att med Klintetten medverka på Nordleks-festivalen, som i år arrangerades i Falun. Under en av de hetaste juliveckorna lockades ca 2500 deltagare till spel och dans och årets tema var Polskor! Vi varvade egna dans/spelworkshops, konserter och dansspelningar med att delta i nordiska jätte-allspel och dansuppvisningar. Den avslutande 2-km-festmarschen från Stora torget till Lugnets stadion, i dräkt och plus 30 grader, spelades den ena gånglåten efter den andra, blev en sann överlevnadsbedrift. Men varmest var nog de grönländska kvinnorna i sina sälskinnsbyxor och stövlar!

Nu känns kanske semester och ledighet avlägsna för de flesta av oss? Då ser vi istället fram emot att starta spelterminen på olika håll.

Vi i styrelsen har haft vårt första möte och i anslutning till det bjöd vi in våra närmaste ”grannar” i förningenslivet till en brainstorm för kommande vårtermin. Allt för att våra olika aktiviteter och träffar inte ska krocka. Kalendariet på ÖSF:s hemsida kommer att utökas med uppgifter om sådant.

Om du som enskild medlem, eller grupp har något evenemang som du vill ska nå ut till fler kan du meddela vår webbansvarige Staffan Lensell, så kommer det med. Den som lämnar info ombedes också kolla så att uppgifterna blir rätt.

Välkomna!

Ordförande Isabell

ÖSF NYTT:

SSR Spelmansböcker.SSR initierar nu samarbete kring spelmansböcker, och om hur låtarna ska väckas till liv.

ÖSF har fått en inbjudan från Sörmlands Spelmansförbund om att samarbeta med dem, Närke och Västmanland. Styrelsen har beslutat att delta i detta projekt. Lisa Hellsten Reuber har åtagit sig att delta i planeringsmöte och vara kontaktperson.

Rapporter

Ethnostipendiater berättar om sommarens läger!

Hej! Jag heter Jenny Magnusson och är 23 år. Jag och Hugo Sunnerhagen hade turen att få stipendium av Östergötlands spelmansförbund och SSR för att gå på Ethno i Rättvik 2018. Ethno är ett läger för ungdomar över hela världen som har en sak gemensamt: folkmusik. Deltagarna från de

olika länderna tar med sig musik och dans från sitt respektive land och lär ut till lägret med hjälp av lägrets s.k. artistic leaders. Länder som var med i år var bland annat Kambodja, Palestina, Zimbabwe, Irland, Belgien, Frankrike, Malawi, Danmark och fler!

Rapporter, forts.

När jag och Hugo kom fram till Rättvik väntade 10 dagar med världsmusik. Det kändes som att vi skulle vara där länge men 10 dagar har aldrig gått så fort! Vi blev först indelade i ”familjer”, eftersom mindre grupper gör utläringen enklare. Grupperna var indelade i instrument så långt det gick. Jag spelar klarinett så blås-familjen var min familj.

Dagarna var fyllda med workshops där grupperna från de olika länderna lärde ut sina låtar. På kvällarna var det arrangerade aktiviteter för att alla skulle kunna lära känna varandra. T.ex. var det open-mic till kvällsfikat, vi gick till Siljan och hade pick-nick vid stranden. Mellan repen i storgrupp fick vi köra mindfulness och yoga som en artistic leader ledde. Självklart var det jam på natten, ett citat från lägre artistic leader

är ”Get enough sleep but don’t go to bed too early” vilket betyder ”Få tillräckligt med sömn men gå inte och lägg er för tidigt”. Lena Willemark kom och lärde ut låtar samt hade en frågestund med alla så att vi kunde ställa frågor, och det var otroligt att få lära sig av och lyssna på henne.

Det var en fantastisk vecka fylld med musik och chanser att få nya vänner. Jag är otroligt glad att jag åkte till Ethno och tacksam för att jag fick hjälp av ÖSF med halva deltagaravgiften. Jag ska definitivt åka igen innan jag blir för gammal. Jag har tre år till på mig, sedan måste jag åka till Ethno i ett annat land. Då ska jag ta med mig den svenska folkmusik som jag lärt mig!

Jenny Magnusson

Spelmansstämma i Kleven 16.6

Lisa Hellsten Reuber höll härlig kurs för få men ivriga deltagare och fick med både låtar och spelteknik. Spelmännen till kvällens dans var också få medan dansarna var desto fler. Så för den som vill öva på att spela till dans var det ett ypperligt tillfälle.

Solen sken och vyerna var vidunderliga...

Arrangörerna Vätterfolk undersöker nu om stämman kan hitta en bättre tidpunkt till nästa år.

Barbro Wijma

Ekebybornastämman 18.8

Detta är liten stämma. Hurra för de små stämmorna! Hit kommer ett gäng varje år, och vi blir fler och fler. I år minns jag särskilt alla instrument (några är med på bilden): fioler, nyckelharpor, cello, gitarr, munspel, dragspel, flöjter... Det roligaste var kanske hur vi alla samlades så småningom i den gamla prästgården och det blev ett fasligt drag. Det svängde om alla hambo och valser och schottisar och polkor. Det var så fint att det här inspirerande samspelet uppstod spontant, så som det ska vara på en stämma. Musikanter som förenas i spelglädje – bättre kan det inte bli. Allspelet var omfattande och innehöll som sig bör först östgötska låtar, med några fläktar från Uppland och Medelpad. Sedan spelade en improviserad ensemble, bestående av fiol, cello, gitarr och flöjt en medley av skotska och småländska låtar. Idén till detta föddes när jag och Sten Askling planerade ett musikprogram för Godegårds kyrka i våras. Vi kände att det uppstod en ny energi när dessa två

musikkulturer möttes. Och det finns ytterligare ett skäl att välja just dessa traditioner som har att göra med ett möte mellan dem som skedde för många år sedan, vid mitten av 1800-talet, när min släkt utvandrade från Edinburgh till Jönköping.

Efter det skotsk-småländska programmet spelade vi allt möjligt ur vår nationella repertoar. Kanske gjorde Kalle det starkaste intrycket (jag minns inte efternamnet) när han tog fram munspelen och spelade några låtar han lärt på orten för länge sedan. Bra musik! Bra spelat! Kalle fyllde nyligen 92 år och har varit akrobat och lindansare och jobbat på cirkus, bl.a.. Fantastiska människor man möter.

Tack till Ask-Ekebyborna hembygdsförening som ordnar allt runt omkring med gott humör - goda bakverk, kräftmiddag efter spelet med västerbottenpajer!

Text och foto: Spelledaren Peter Berry

Rapporter, forts.

Slaka spelmansstämma 1.9 – 2.9

I år ordnades för ti-
onde året i rad en
spelmansstämma i
vackra Slaka söder
om Linköping.
Stämman pågick un-
der Östgötadagarna,
1-2 sept, och vädret
var strålande. Under
lördagen var det
torptema och då
kunde man till ex-
empel sjunga visor
med Marie Länne
Persson och Ebba
Hellsten, baka bröd
över öppen eld, smi-
da sig en krok eller
spela på sitt instrument.

På eftermiddagen ordnades en kurs som hölls av Lisa Hellsten Reuber, där låtar som kommer från Slakatrakten lärdes ut, hämtade ur boken 'Källan i Slaka'. Sedan spelades och dansades det hela kvällen och natten.

Söndagen inleddes med en gudstjänst där ungdomsgruppen ÖsUpp stod för musikunderhållningen och

Triakel spelar i Slaka kyrka. Foto Peter Lundberg

psalmkompet. Sedan var det allspel framför hembygdsgårdens café där spelmän i alla åldrar glatt spelade på i solskenet. Allspelet följdes av en låtkurs med Kjell-Erik Eriksson (medlem i bland annat Triakel och Hoven Drogen) där han lärde ut låtar från Jämtland. Efter detta var det balladdans utanför Slaka kyrka och sedan konsert med gruppen Triakel. Var-

je år får de som spelar på konserten en Slakautmaning, det vill säga att de ska göra en egen tolkning av en låt ur Slakaboken, och detta gjorde även Triakel med bravur. Helgen avslutades med vandring ned till Slakakällan där såklart låten 'Källarvalvet' spelades.

Tyra Lundberg

Östra Rydsdagen 18.8

18 augusti inträffade årets Östra Ryds-dag och ÖSF bidrog återigen till programmet på olika sätt.

2016, i samband med utgivningen av Anders Larssons Notbok, hölls spelkurs med Anders Larsson-tema. I år var det åter dags för kurs! En glad skara spelmän hade samlats och efter lite fika lärde Eric Hammarström ut låtar från notboken.

Efter kursen genomförde vår spelledare Isabell Allspel i taktfast ordning tillsammans med en nu ännu större skara spelmän.

Under eftermiddagen bidrog flera grupper och konstellationer med olika inslag från en scen. Kursdeltagarna fick under ledning av Eric visa vad de lärt sig och spelade upp en av de nyinlärda låtarna. Övriga punkter i programmet var Låtande Tjejer, Gunnar Nordlinder och Karen Petersen tillsammans med Eva

Nordh Furenhed, Marie Länne Persson samt slutligen Eric Hammarström själv.

Den som ville röra på sig kunde också delta i balladdans under ledning av Marie. Den som tröttnade på scenprogrammet kunde istället studera veteranbilar, handla lokalproducerade varor eller studera folkvimmlet och njuta av solskenet.

Spelmansförbundet bidrog också till kommersen genom försäljning av Anders Larssons Notbok. Den som ännu inte har skaffat ett eget exemplar har något att se fram emot!

Dagen avslutades med konsert och andakt i kyrkan där man kunde lyssna på både tänkvärda ord och återigen fina musikinslag.

Mats Ekman

Konsert i Långrådna Kultur och Gästgiveri 1.8

17 km från Valdemarsvik finns Långrådna by med Långrådna Kultur och Gästgiveri. Byn har en flera hundra årig historia och anknytning till en känd Östgötsk spelman: I början av 1800-talet växte Pelle Fors upp i byn. Långrådna byn ligger i ett sagolikt landskap som

har uppstått i en gammal havsvik av Gryts skärgård. Gästgiveriet arrangerar olika kulturevenemang, kurser och återkommande under året konserter med filosofin att "erbjuda en exklusiv upplevelse av fantastiska musiker på bara någon meters håll!"

Rapporter, forts.

En härlig sommarkväll var det Daniel och Emma Reids tur att ge en ”vardagsrumskoncert”. Rummet var mer än fullsatt med över 50 personer och bland dem en del välkända spelmän från trakten.

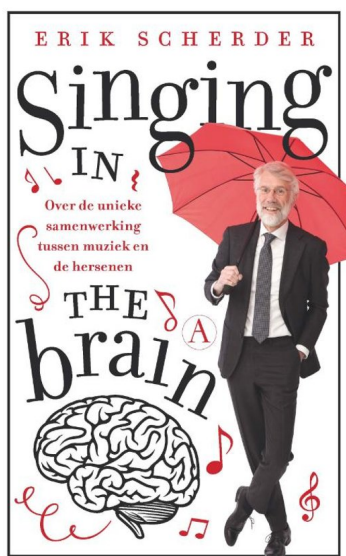
Att Emma och Daniel behärskar sina instrument är välkänt. Att få vara så nära inpå deras spelande är en mycket speciell upplevelse: det blev ett samspel inte bara spelmännen sinsemellan utan också med publiken, och en musikupplevelse in på bara skinnet. Det väcker beundran att denna duo kan musicera så oerhört vackert, stämningsfullt och ändå så avslappnat.

Text och foto Klaas Wijma

”Singing in the brain” . Om det unika samarbetet mellan musik och hjärnan Bok av Erik Scherder; kommer i höst på engelska

Erik Schneider utbildade sig först till fysioterapeut och läste därefter psykologi. Sedan ett antal år är han professor i neuropsykologi, numera vid Vrije Universiteit i Amsterdam. Han har en fantastisk förmåga att på ett enkelt och medryckande sätt berätta om komplicerade funktioner i hjärnan. I Nederländerna har han blivit mycket populär genom TV-lektioner för alla om hur hjärnan fungerar. Två böcker, någorlunda lättlästa men baserade på egna och andras forskningsresultat, har kommit ut på holländska: ”Laat de hersenen niet zitten” (2014, Låt inte hjärnan sitta still) och ”Singing in the brain”(2017). Den sistnämnda kommer i höst ut på engelska.

man när man hör viss musik spontant vill dansa. Eller att man, när man hör annan musik, blir sömning, eller känner mindre smärta.

Boken behandlar områden som musik och evolution, rytm, musikundervisning i klassrum, klang, klangfärg, sång, emotioner, sömn, smärta och ångest. Dessutom går boken in på musikens plats i behandling av Parkinson, demens, autism, koma.

Den tidigare dirigenten Kurt Masur lär ha sagt: ”För varje musiker som avskedas måste man anställa hundra poliser.” Även om Erik Scherder inte helt ställer sig

bakom detta provocativa uttalande påpekar han i sin bok att om man låter människor lyssna till musik och framför allt själva spela, ökar de delar i hjärnan som står för förbindelsen mellan de två hjärnhalvorna, vilket leder till att dessa bättre kan kommunicera med varandra. Detta vet man ökar personens empatiska förmåga. Hos musiker ser man att dessa ban-system har utvecklats väldigt påtagligt.

I boken berättar man också om ett projekt där barn som kommer från utsatta områden och som vill lära sig spela, ”adopteras” av orkestermedlemmar med motsvarande instrument. Så tränar man tillsammans och ger så småningom en konsert ihop...

Vad har detta för relevans för Östgötaspels läsare undrar du nu med rätta?

Erik Scherder letar i denna bok efter beröringspunkterna mellan hans egen fascination av musik och hans andra fascination – hur den mänskliga hjärnan fungerar. Självt började han för första gången i sitt liv spela fiol när han hade fyllt sextio. Hans spel låter inte särskilt bra, med övandet stimulerar hans hjärna och han blir i bra form och lycklig av att göra musik. I boken beskriver han hur detta går till.

När man läser titeln kommer förstas genast en melodi upp i huvudet (The rain in Spain falls mostly...). Hur en sådan blir en hit och fastnar i huvudet kan man också läsa om i boken.

Vissa delar i boken känner man lätt igen sig i, och ofta ger den svar på frågan ”Varför då?” T.ex. att

Barbro Wijma.

Numrets låt(ar)

Slängpolska

efter O Larsson, Kumla

11 Polska.

Nr: 3.

Polonesse in g - Dur...

Numrets låt(ar)

Vid mina återkommande besök på Brevens Bruk-stämman har vi ett allspel där Närke, Sörmland och Östergötland bidrar med två låtar var. Vill här dela med mig av den ena Närke-låten, en Polska efter Kumla-spelmannen O Larsson, om vilken jag tyvärr inte har någon mer vetskap om än just namnet. Polskan är trevlig och lättspelad. Och som

så många låtar finns det såklart fler som påminner om varandra. Jämför här C A Lindbloms polska nr 11 (Lindblomshäftet) och A Larssons polska nr 3 (Anders Larssons notbok). Har du inte notböckerna finns de i ÖSF:s webb-butik. Håll till godo med dessa tre fina låtar!

Spelledare Isabell

Kommande evenemang att glädja sig åt...

Linköpingsstämman 2018

6 oktober
på Landerydgården i Hjulsbro

Hazelius Hedin

Konsert och dansspelning

Spelkurs: **Johan Hedin**
Danskurs: **Linnéa Lenz** och **Björn Ekman**

Kom och lyssna, dansa, spela och sjung med oss!

Stämman *invigs* med *allspel kl 13* och därefter följer en dag med mycket skrubbspel, öppet dansgolv, workshops och en konsert med fantastiska duon **Hazelius Hedin!**

Enklare mat och fika finns att tillgå

Anmälan till kurs och spellista: linkopingsstamman@gmail.com
För mer info och priser se hemsidan: www.linkopingsstamman.se

Bauerstämman

- med tonvikt på buskspel

16-17 NOVEMBER

BauerGården, Bunn, strax söder Gränna, Småland

Program

16 november

19.00 Förstämman börjar. Buffé serveras

17 november

12.00 Stämman börjar med buskspel

13.00-15.00 Spelstuga med låtutvärdering med guldspelmann
Eva Blomquist-Björnborg. Anmäl dig på www.bilda.nu
-sök på Eva Blomquist- eller ring 036-34 21 02 Bilda. Avgift 200:-

16.00 -17.30 Allspel & Minikonsert

18.00 Aftongudstjänst i folkton

19.00 Buffé

Buskspel så länge vi orkar!

Alla akustiska instrument är välkomna!

Bo och ät på pub & restaurang, till bra priser. Gratis ställplats för husbil.

För bokning av rum (endast hela helgen), ring BauerGården på
036 - 540 06 eller besök bauergarden.se

För mer info

Janne Wessman 070-471 86 18

Marianne Busk 073-328 13 00 kvällstid

BauerGården
GÄSTGIVERI & KONFERENS

Arrangörer: Holsvedens Spelmän, BauerGården, Studieförbundet Bilda Sydost,
Vätterbygdens Folkmusikförening

Markaryds spelmansstämman 50 år 5-7/10 2018

Nostalgi kväll med Visknallarna - konsert med Åsa Jinder - kurser
- Spelmansstämman - Jubileumsmiddag - Spelmansgudstjänst - Barnföreläsning -
www.markarydsstamman.se

*19-01-04 18.00 ÖSF ordnar
Knytkalas med spel och dans*

Lokal meddelas senare!

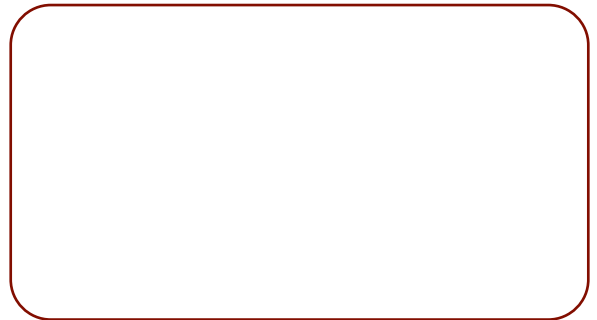
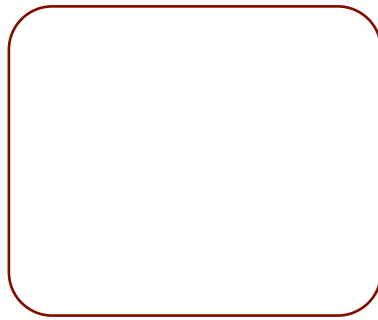
Först samling/Mingel/Allspel, och 18.30 börjar spel till dans

Mitt i dansen traditionsenligt och överdådigt knytkalas!

KULTURENS

ÖSTGÖTASPEL
2018 nr 3

KALENDARIUM

Östergötland

FiL**

Folkmusikcafé/-pub:

Första onsdagskvällen varje månad 19.00 Vis-och/eller spelstuga eller folkmusikjam Därefter dans till spellista:

18-09-05 Lunnevad

18-10-03 Fontänen

18-11-07 Palatset

18-12-05 Palatset

Konsert & danskvällar:

18-09-29 19.00 Mia Marin och Niklas Roswall. Backstage Konsert & Kongress

18-10-20 14.30 Polonesser, menuetter och polskor.

Christina Fromm och Bert Persson. Landerydsgården

18-11-17 19.00 Trio Fri: Ida Hellsten, Lisa Hellsten Reuber, Jonas Jansson. Arbis

19-01-19 19.00 Jenny Gustafsson och Hans Kennemark. Palatset

ÖSF*

19-10-06 13.00 Linköpingsstämman, se annons s.7

19-01-04 18.00 Knytkalas med spel och dans. Lokal meddelas senare, se s. 7

Småland ***

18-10-05 - 07 Markarydsstämman 50 år. Se annons s.7!

18-11-16 - 11-17 Bauerstämman, se annons s.7

*www.ostgotaspel.se

**www.folkmusik.nu

***www.smalandsspelmansforbund.se

Vägen jag vandrat

Som de vackra fotona från skivomslaget antyder finns det ett svärmod inbäddat i musiken på denna skiva. Visserligen uppblandat med också glada reels och polskor, men ändå... Texten antyder att livet också varit svårt - som för oss alla. Kanske därför tilltalar mig musiken så mycket.

Det är fantastiskt skickliga musiker som bjuder oss med in i Nina Perez värld! Klanger och samspel griper tag i mig och suger mig med i en speciell stämning som känns äkta eftersom den är som livet självt, en stor blandning av känslor av de mest skilda slag.

Tack Nina för att du delar med dig av noter till dina låtar och i några fall också stämmor! Det gör din musik så mycket mer tillgänglig för de som är notläsare. I det utsökta musicerandet på den här skivan vore det svårare än ofta annars att uppfatta melodislingorna. Det slår mig att 5 av låtarna på skivan går i b/h moll, en ljuvlig tonart!

Alla låtarna är komponerade av Nina Perez. Medverkar gör förutom Nina också Rickard Åström och Daniel Reid samt gäster.

Barbro Wiima

Manusstopp för bidrag till nästa nummer är **25.11!** Det är roligt att göra Östgotaspel när så många vill bidra! Glöm inte att du kan söka kontakt med andra t.ex. spelsugna via "kontaktannons" i Östgotaspel - se nummer 18.1,